

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristo petih do šestih kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Kokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši "Hotel Evropa".

Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročila, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v "Narodni tiskarni" v Tavčarjevi hiši.

Nemško-prusko nepoštenje.

Te dni je izšla prezanimiva knjižica, katero je izdal italijanski general Lamarmora, ki je leta 1866 bil na čelu italijanske vlade in je snoval zvezo Italijanov s Prusi proti naši Avstriji. Italijanski državnik priobčuje tu celo vrsto nedvomno avtentičnih aktov, ki posvetijo v gnjusno brezumno pruske perfidnosti in nemoralnosti. Vidi se iz te knjige, da nobena država tega sveta nij vzrastla iz takega gnoja moralne spačenosti, kakor nemška država „dobre nravi in bojazni božje.“

Italija je pač bila naš sovražnik, a pošten sovražnik. Nemčija pa je bila (in je še!) zavraten, potuhnen, nepošten sovražnik. To se vidi iz te knjige Lamarmorove, namreč, iz zgodovine vojske leta 1866.

Kakor Lamarmora dokaže, je Prusija že leta 1860, torej ko je še prijateljstvo hlinila, imela vojsko z Avstrijo v namenu. Leta 1865 je Italija hotela po mirnem potu dobiti Beneško od Avstrije, namreč s kupom. Ravno tako je Italija hotela resnično italijanski del Tirola, namreč Trientino. Trsta Lamarmora nij zahteval. „Trsta, — pravi — nijsem zahteval ne tačas, ne kasneje, ker, tudi če se prizna, da je Trst po jeziku bolj italijanski nego nemški, vendar so interesi tega mesta popolnem na Nemčijo (!) navezani. Poleg tega je to mesto obdano od slovanskih in nemških (?) ljudstev, ki nemajo z Italijo ničesa vzajemnega in nečejo ničesa vzajemnega imeti, nego kar se trgovine zadeva. Ako bi Trst slučajno spadal pod Italijo, bilo bi to posestvo za italijansko kraljestvo polno težav in nevarnosti.“

Po tej, zlasti za nas Slovence prevažni italijanski izpovedi, prehaja Lamarmora zopet k nemškim dogovorom in pripoveduje, da so Prusi povabili Italijane v zvezo proti Avstriji, a so jih zadaj in spredaj hoteli goljufati in varati ter samo za svoje koristi porabiti. Prusi so Italijanom silili plan, ki so ga sami izlegli: v Avstriji insurgirati Magjare in Slovane, posebno Hrvate, ter ogerske in slovanske regimente k nezvestobi zapeljati. Za to je hotel Bismark, da Prusija in Italija dá tri milijone. Lamarmori in Italijanom tako nemško nepošteno sredstvo nij hotelo dopasti, za to se nij rabilo. Bismark je bil v zadregi, kje bi uzrok našel za vojsko, „casus belli.“ Ko je vojna že imela začeti se, je Bismark lehkomišljeno-blasfemično dejal, da se izid ne vé, ker je vsemogočni bog „muhašt“ (capricieux). Pruski namen je bil Avstrijo razbiti, popolnem uničiti. Da se to nij zgodilo, kriv je samo strah pred Francosko, ker Napoleon je pač hotel, da Italija

dobi Venecijo, a ne da se Avstrija razbije.

— Dalje pripoveduje italijanski državnik, da je Bismark, ki še zmirom proti miroljubni Avstriji nij mogel najti izgovora za začetek vojne, ali „casus belli“, hud bil na generala Manteuffla, zakaj nij na mirne Avstrijce v Holsteinu kar streljati začel. Italijan se čudi tacemu prusko-nemškemu cinizmu. V drugi depeši, še od 12. junija 1866, se poroča, da je pruska kraljica sama avstrijskemu cesarju pisala, da nij nobene zveze z Italijo; torej visokorodna čista prevara!

To je v kratkem glavni obseg te brošure. A vidi in učiti se da strašno veliko iz tega. Vidi se, da Pruso-Nemcem ne gre nobena vera. Oni varajo in goljufajo, besede dajo in lomijo brez vse vesti. Naj bo Bismark še tako velik, morale nij nobene v njem, in država, na taci podlogah zidana, ne more cveteti dolgo, — če je kaj pravice in boga v vesvoljnosti.

Učiti se pa moremo mi Avstrijci tudi, koliko je vredno prijateljstvo, katero je sklenila naša avstrijska država s Prusijo po zadnji francosko-nemški vojni. Kakor so prej bili dvojezični, nezanesljivi in prevarljivi, kakor so prej kraljevske častne besede lomili brez vesti — tako tudi zdaj z našo državo delajo. Kdo nam je porok, da že zdaj skrivaj ne delajo na to, kako bodo enkrat nemške regimente insurgirali, kakor so namerali l. 1866 ogerske in hrvatske? Kdor je enkrat lagal, enkrat prevaril — ta ne zasluži nobene vere. S Prusi prijateljstvo pomeni za nas — gada na prsih greti; na Pruse se zanašati, pravi se — kozla za čuvaja v zelje postaviti.

Zatorej pa naj Avstrija pomisli, da ima enega zaveznika, in ta je najzanesljivejši, namreč zadovoljene svoje narode! Zato naj se pri nas neha enkrat poslušati le ustavake in prusačko kliko, ki nam silite Pruse za zaveznike, in naj se notranja politika tako uravna da bode zadovoljen ne samo Nemec in Magjar, temuč tudi najzvestejša slovanska večina! Potem se nam tudi prusko-nemških prevar ne bode treba bati.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 10. septembra.

Denašnja „Wiener Ztg.“ prinaša **cesarski patent** od 7. t. m., s katerim se državni zbor razpušča, direktne nove **volitve razpisujejo** in je novi državni zbor na 4. novembra sklican.

Petindvajset-letnica odpravljenja tlake in desetine se je na mnogih krajih praznovala. Klerikalni in fevdalni listi tega nijso veseli. Tudi naša pobožna „Danica“ se trudi v potu svojega obraza dokazati, da

kmetom se prav nij veseliti tega dneva. Svoobodni so res postali tlake in desetine, pa na svoje stroške; marsikateri kmet je celo na kant prišel, ker gruntne odveze nij mogel plačevati. Zavaljo plačanja gruntne odveze pač nikdo nij na kant prišel, da si je bilo res težavno plačevanje. Najde se pa tudi med kmeti zanikarnih, zapeljivih ljudi, kateri so si sami krivi, če pridejo od hiše in grunta.

Srbi graničari imajo po razvojničenji granice — voliti svoje poslance v ogerski državni zbor. Magjari silno pritiskajo na srbsko narodnost; ustavljen je zdaj v Pančevu organ narodne stranke „Pančevac“ na tri mesece. Na mestu njega izlazi „Graničar“, kateri v 1. broju razglasa oklic volilnega odbora za srbsko granico s programom narodne stranke. V tem programu se obžaluje protustavni način, kojim je Granica brez zaslišanja volje naroda zedinjena z Ogorsko. Srbi v Granici so del srbskega naroda in priznajo program bečko-rečke konferencije. Oni žele, da se nov srbski kongres skliče zaradi porazumljenja srbskega naroda z ogerskim zborom; vsakako pa da morajo poslanci srbskih graničarov delati vzajemno z drugimi srbskimi poslanci. V obziru narodnosti, naj solidarno postopajo z Romani, Slovaci, Rusini in Nemci. V interesu srbsko-hrvatskega naroda v trojedni kraljevini morajo zastopati državno-pravno samostalnost in zemljiščno celokupnost trojedne kraljevine. V interesu ustavnosti morajo podpirati ono stranko v državnem zboru ogerskem, katera je za demokratična načela, za kolikor mogoče obširno avtonomijo velikih županij, za društveno in politično svobodo in sploh „u svima pitanjima javnog života vladati se po načelima slobodnomja i demokracije.“ V interesu sorodnih bratov Slovanov prekolitavskih zastopati načela, koja gode njihovoj državnoj samostalnosti i narodnoj ravnopravnosti. — Dr. Polit-Desančić je prejel kandidaturo za ogerski zbor v Pančevu.

Vnanje države.

Srbska vlada ne bo spremenila ministertva, kakor to nekatere novine napačno pišejo; da se je finančno ministerstvo spremenilo, s tem se je obstoječi kabinet pomnožil in konsolidiral.

Francoski bonapartistični listi hoté, da bi se Mac-Mahonova vladna moč podaljšala. Praznjenje obsedenih krajev se je pričelo, in bo do 14. septembra dovršeno.

V seji večine **španjskih** kortesov je naštel Kastelar več neobhodno potrebnih pogojev, pod katerimi bi bil pripravljen, sprejeti vladno moč. On je terjal, da se imi vladi pomiloščevalno pravo dati nazaj, da se jej ima dati oblast, da proti Karlistom porabi vse vojake, kolikor se jej treba zdi. Vladi naj se dalje dovoli, da pomnoži stan vojaštva, da ustanovi meščansko milico, da nakupi 500.000 pušek in si izposodi 400 do 500 milijonov, ki se imajo obrniti le v važne namene; dalje terjati pravo, da se ustavne garancije suspendirajo in agretamientos in provincijalne deputacije odstavijo. V tem smislu stavljen predlog se je sprejel s 108 glasi eno glasno. Prostovoljci so obljubili, da bodo red vzdržali in podpirali sklepe kortesov. Vsi poslanci iz Portale Rike bodo glasovali za Kastelarjevo kandidaturo. —

Pravijo, da Kastelar izvoli Espartera za generalisima, Serana za poveljnika severne armade, Manuela Concha za poveljnika armade v Kataloniji. V Madridu je mirno.

Novi kabinet je tako-le sestavljen: Kastelar, ministerski predsednik, Karvajal zunanje, Berger pravo, Pedregal finance, Brega vojsko, Oreiro marino, Maison-nave notranje.

Nemški poslanik Keudell je z ozirom na bolehanje dobil odpust, in se brž ko ne v Berlin vrne. — Ministri bodo kralja do meje spremili.

Egiptovski vice-kralj je odposlal parnik s 500 vojaki, da se egiptovske meje raztegnejo do Berberije. Kmalu odide več vojaških čet v taisti namen.

Turška vlada bode marino reorganizovala. V ta namen je poklicala veliko francoskih mornarskih častnikov.

Telegram **indijskega** generalnega guvernerja javlja holandskeji vladi, da je v Bengaliji umorjen predsednik, adjunkt, in kontrolor.

Dopisi.

Iz Žavca 8. sept. [Izv. dop.] Včeraj je došel g. Prus v Žavec, in se predstavil tržanom kot kandidat za državni zbor. G. župan Tarbauer predstavi g. Prusa in omenja njegove dobre lastnosti. — Za predsednika nasvetuje g. Žužo, starega, kar je bilo sprejeto. G. Prus razvije svoj progran, raztolmači razloček med absolutizmom in konstitucionalizmom; omenja nasledke centralizma itd. Izreče se za nove šolske postavbe. Delal bode tudi na to, da bode mandat poslancev veljal samo na 3 leta. — G. Žuža, brat znane dekan, se zboji za vero, ker že pre svetniki v šoli biti ne smejo. G. Prus ga potolaži, da proti veri nikdar delal ne bode. Potem se enoglasno izvoli g. Prus za kandidata. — G. Tarbauer pravi, da so dozdej bili krivi celjski mestjani, da nismo zmagali, upa pa, da letos s skupnim delovanjem zmaga naš svobodomiselni kandidat g. Prus. — Udeležilo se je shoda 24 tržanov volilcev.

Iz Laškega trga na slovenskem Štajerskem 8. septembra. [Izv. dop.] Včeraj dne 7. septembra bi imela biti 25 letnica odpravljenja tlake in desetine. Ker pa vreme nij bilo ugodno, prestavili smo praznovanje na prihodnjo nedeljo, to je 14. septembra. Da se je pa vendar tudi ta dan praznovala, pokali smo z možnarji na malem griči pri sv. Kristofu, da je bilo veselje. — Prišlo je tudi, akoravno je dež lil, kakor da bi iz škafa ga izlival, kakih 30 mož, večjidel stari možje. Brala se je na njih obrazih radost in veselje, ko so se na pretečena leta spomnili, ko so morali še tlako opravljati; in kako da je sedaj, ko so svobodni. Gospod Slanec je navzoč s kratkim govorom pozdravil in obžaloval, da je vreme nam praznovanje nemogoče storilo in je vse povabil, da prihodnjo nedeljo tudi pridejo, ter da vsak še druge može soboj pripelje, kar so vsi obljubili. Z živio-klici in živela svoboda! smo se razšli iz malega griča proti domu z obljubo, da se kmalu zopet skupaj snidemo.

Iz Radgone na slov. Štajerskem 7. sept. [Izv. dop.] Neopravičeni krič, da je vera v nevarnosti, znači mišljenje onih, ki v kvar slovenstva tako vpijejo. Da se pri vas od ultramontanske strani samo za razširjanje cerkvenih pesnij in molitvenih knjig v slovenskem jeziku dela, ne pa za vse, kar je narodno in slovensko, to grajate. Kaj pa porečete na to, da se tu na meji Sloven-

stva proti Nemštvu ti artikli v nemškem jeziku starim in mladim slovenskim babam od duhovnov v roke dajejo? — Kaj je torej bolj v nevarnosti, ali pri vas mračnjakih narodnost, ali pri nas narodnjakih vera? Seveda: drugo, boste dejali vi krokarji. Nemci se borijo proti jezuitom, ki nimajo nobene narodnosti, in mi? Pri nas se med domačimi duhovni dobodo jezuiti. Narodnost mu je stevna krava, ki jo z vero krmi. Kedaj pride čas pokore za naše jezuite!

Po ulicah radgonskih koraka friseur — ne kaplan Gomilšak. Med tednom bere zjutraj sveto mašo, po dnevi ovce striže in po noči se mu sanja kot Preširnovemu sv. Seranu, v nedeljo pa romá na kmete in jim razlaga zakon najnovejšega neumnega ultramontanskega reka: „Vera je v nevarnosti“. Na svojih božjih potih pride tudi v Šent-Jur na Ščavnici in glej, božji maziljenec Gomilšak tako-le pridiga: „Potrebno je za vero se boriti in koristno za narodnost, kajti prva je v nevarnosti.“

Pozabil bi bil skoraj družega junaka. V Šent-Jurji na Ščavnici biva še eden, zove se Kocuvan, pri moji veri, vreden kolega španjskega Santa-Cruza! Rudeča lica njegova kažejo, da se dobro počuti. Ko bi se njegova želja spolnila, bi bila Slovenija španjska provincija, bi bil Šent-Jurij glavni kvartir slovenskega Santa-Cruza, in mi bi imeli mnogo pogorelišč, na katerih bi se čreva „brezverskih“ cvrle. — Ta nobile par fratrum hodi sedaj v gornje-radgonskem okraji od hrama do brama ne z žaklji — ampak s polnimi ustmi neresnic in berači glasov za svojega malika Hermana.

Iz tržaške okolice 4. septembra [Izv. dop.] Naše ljudstvo se čedalje bolj zaveda, tako v narodnem, kakor v duševnem obziru. Prvo vidimo iz možatega gibanja in pripravljanja na volitve v državni in mestni zbor. A drugo se vidi iz tega, ker ne zapajo in slepo ne verjamejo vsakej stvari, ki se jim pripovedujejo, ampak da tudi znajo primerno rabiti svoj od boga prejeti um in svojo pamet. Eno dokazo. Ko je te dni v sv. Križi se delil zakrament sv. birme, je dekan g. K. tako-le nagovoril v cerkvi navzočne: „Poglejte, dragi poslušalci! ali nij to velika milost za Vas, da sam premilostljivi uzvišeni gospod škof pridejo k Vam sv. birmo deliti? Da! to je neizrečeno velika milost!“ Neki priprosti kmet, Križan, pa proti dvema drugima tiho na uho zašepeta: „E! kakšna milost — kaj milost — dolžnost je to njegova dolžnost — kaj milost zakaj pa tavžente plače vleče?“ Kmet je prav pametno mislil.

Pravi se, da ravno ta g. dekan, ki tako rad pridiga o sv. očetu ujetniku (dasiravno ima sv. oče v Vatikanu 11 sto sob na razpolaganje) in zanj pobira od ubogega ljudstva milodare (dasi ima sv. oče na leto na milijone fr.), ta g. dekan prepoveduje „Sl. Narod“ čitati ljudem, koji se za njegove prepovedi še ne zmenijo. Ali bi ne bilo pametnejše in koristnejše, da bi gg. duhovniki ko da kmetu v glavo tlačijo trpljenje (?) in žalostno (?) stanje sv. očeta, v svojih dolgih pridigah rajši kaj podučnega kmetu govorili? Poznam duhovna, katerega pridige obstoje najprej iz kratkega, pa tečnega razložnja sv. evangelija in iz evangelija posnete morale; v drugi polovici pridige pa je sploh kaj dobrega in lepega, in enkrat sem

ga celo slišal kako uneto je govoril o ljubezni do domovine, o ljubezni do našega naroda. To je pravi duhoven, ki skrbi za vsestransko duševno korist ljudstva, ki ne zna in neče „kluniti“. To vam je izgled! S takim ravnanjem bi si gg. duhovniki pridobili ljubezen ne samo priprostega ljudstva, ampak tudi vseh izobraženih in v prvi vrsti svobodomiselnih ljudi. Da le ne bi na drugače misleče ščuvali, ne v politiki gospodariti hoteli, kakor zdaj po Slovenskem skoro večina njih dela.

Iz Trsta 9. sept. [Izv. dop.] Nij davno kar sem omenjal v nekem dopisu, da v tržaški okolici je le ena stranka, in da smo obvarovani „pravničarske“ zalege. — Denes pa moram poročati, da slovenski svet izve, da tudi v mirno teržaško okolico se je ta kužna „pravničarska“ zgaga nesloge tihotapno privlekla. A ukoreniniti se ne more. Vsak narodni zavedni kmet jej vrata pred nosom zapre, ter se ne zmeni zato sprideno robo. Da pa svet izve, kdo je glavni agent „pravničarjev“ v tržaški okolici, moram gospoda dekan v Skedni (Servola) imenovati. Skedenski dekan je oni moderni pijonir reakcije, kateri je pred štirimi leti tamošnje narodno čitalnico, ki je bila v naj boljšem stanu, podkopal in uničil in na razvalinah narodne čitalnice sezidal kilavo trejalsko „katoliško društvo“. Razume se ob sebi, da so bili slov. časniki, kateri omiko in svobodo širijo, in užigajo luč zavesti pri prostem kmetu, izpodrinjeni in da je namestu teh najivna „Danica“ v štirih iztisih bralcev čakala, katerih nij bilo. Pa mračnjaška roka še dalje sega. Pred nekimi dnevi je omenjeni dekan zapazil, da kmetje tudi — o groza! — „Sl. Narod“ beró. Mahoma zapove, da naj „takih brezverskih časnikov več ne čitajo“. A zavedeni narodni možje se za tako fanatično usiljeno komando niti zmenili nijso. Brali so ko pred „Slov. Nar.“ in se še vrhu tega v obilem številu na „Sl. Tednik“ naročili, katerega tudi prav pridno čitajo. Le naprej tako, vrli narodnjaki po tem potu! Časi so prešli, ko so kmetje morali grajščakom in gospodom vse dati, kar so pridelali, svojo živino pri tlaki in oranji v nič spraviti. Pale so kmetom mreene z oči, izpregledali so iz grozovite temote, v katero jih ne bode nobena človeška moč več potisniti mogla. Skedenci! kaj si morete misliti o takem dušnem pastirji, kot je vaš dekan? On želi, da bi še vedno nevedni in ne podučeni ostali, da bi ne znali, da imate pravice kot vsak drugi narod. On bi rad videl, ta g. dekan, da bi za vsako reč samo njega šli vprašat, naj bodo volitve ali druge avtonomne reči. To pa ne bo in ne sme biti! Bodite samostalni, ne pustite, da se duhoven meša v vaše politične in gospodarske reči. On naj se drži cerkve in njenih opravil, ker on je zarad vas v Skednji in ne vi zarad njega. Torej ste vi gospodarji svobode in komunskega vladanja, on naj za duše skrbi, ne pa v posvetno se utika. Ker pa je ravno čas volitev, priporočam vam prvo edinost, in slogo. Ne dajte si usiliti po nikomer nikakoršnega. Volite za svojega zastopnika v mestni zbor moža iz svoje srede; imate dovolj izurjenih. Da bi bog dal, da bi vsak okraj take može imel, bila bi tržaška okolica v drugem stanu, kot se nahaja zdaj. — Vrli Skedenci! Volite razumnega moža, katerega imate v svoji sredi, kateri bo vam v

korist in na čast svoje mesto v zboru zasedel, g. dekan Koman pa naj se nikar ne utika v politiko in naj se drži posla, za katerega je postavljen, in kadar se bodo Skedenci v verske reči utikali in hoteli studirati nezmotnost papežev, takrat jih odvrnite rekoč: to je naša duhovniška stvar. Skedenci, vi pa naprej pod slovensko zastavo: vse za narod, omiko in svobodo!

Iz Zagreba 6. sept. (Izv. dopis.) Nova nagodba je tedaj sprejeta v prvem, v drugem in v tretjem branji. Za njo je glasovalo 80 — proti njej 10 zastopnikov. Rauchijanci in središčni klub podali so si pri glasovanju roko v isto kolo. Szlavy je zahteval ogromno večino za potrjenje nove nagodbe. Tu jo ima. Ali je bo vesel!? Sedaj pa računajmo, koliko nas ta nova nagodba stoji: dvojne saborske volitve, vsaka naj manj pol milijona, saborske in delegacijske razprave 100.000 gl., privatni trošek narodne stranke 100.000 gld., konfiskacije listov in denarne globe 10.000 gld. demoralizacije toliko, da se ne bo mogla v desetih letih izkoreniti, strankega žolča, grizenja, napadanja, psovanja in kletev toliko, da se bogu smili! In zakaj vse to? zatv, da dobimo na leto za avtonomne stroške kakih 300.000 gl. več, in da bo prihodnji ban neodvisen od ogerske vlade, ter samo našemu saboru odgovoren — če bo? Pa še več: v doseg nove nagodbe, pripognila je nekdanja naša narodna stranka svoj tilnik pod magjarski kavdinski jarem, zatajila je svojo tradicijo leta 1848, zavrgla svoj program v popolnej neodvisnosti in samostalnosti hrvatske kraljevine, pretrgala vez solidarnosti z drugimi ogerskimi narodnostmi, in s svojo bračo Slovenci in Srbi, ter zapravila državno pravo. Ali je nova nagodba te cene vredna? No, denes so rekriminacije prepozne. Računajmo v prihodnje s tem, kar se je faktično storilo. — Sprejetje nove nagodbe je naše občinstvo strašno bladnokrvno sprejelo. Njen porod obhajal se je sine luce, sine cruce. Sedaj je ustrojenje nove vlade na redu. Grenka ironija bi pač bila, če Szlavy vlade ipak ne bi iz rajde nekdanjih naših narodnjakov sestavil, ampak iz tistih Rauchijancev, ki so v središčni klub stopili. Narodnjaki nemajo glede tega nobene drugega poročila, nego Szlavyjevo obljubo. V kratkem se bo pokazalo, ali je Szlavy mož beseda, ali ne.

bonde Pasus glede dogovorov med vodji hrv. in slovenske narodne stranke v zimi 1869—70. glasi v Mankančevem govoru takole: „V tisti čas spadajo sestanki v Sisku in v Ljubljani. Poslednji sestanek je jako važen čin. Zaupni možje hrvatskega naroda rokovali so se z vodji slovenskega naroda, ter se jim zakleli, da bodo v svojem celem političnem delovanju, posebno pa v saborih, moževno na tem delali, da pade duvalističen zid, kateri hrvatski narod od slovenskega deli. Nadalje so naši zaupni možje Slovincem zagotovili, da hočejo z njimi, kot s svojimi brati zlo in dobro deliti, ter da bode tudi v tistih vprašanjih njihov svet v poštrev vzeli, v katerih gre za špecično hrvatske zadeve. Z eno besedo: zaupani možje hrvatskega slovenskega naroda sklopili so bratsko zavezo za vzajemno politično delovanje. Malo za tem utemeljili so vodje naše narodne stranke v to ime list, ki je pa vsemu dru-

gemu služil, samo sklepom ljubljanskega sestanka ne. Bratje Slovenci videli so se prevarjene, ter morejo lahko Hrvatom očitati, da so jih njih zaupni možje na cedilo postavili. To je velik greh, ki se bo, kakor se bojim, nad nami maščeval, čeravno pozno. Vendar se pa tolažim s tem, da neče bratski nam narod slovenski Hrvat po poedincih soditi. Če so se jim izneverili poedinci, narod se jim nij izneveril. Simpatija do svojih sosedov Slovinccev je globoko v njegovo srce zasajena. Na to ga razen prirojenega nagnenja tudi lastna korist napotuje, kajti on ve, da se bo nemški kolos tudi na njega zavalil, kakor hitro bo njegovo predstražo, Slovence podjarmiti hotel.“

Tako je dr. Mkanec govoril o političnem razmerju med Sloveni in Hrvati. Slava mu! Kakor čujem, mu pripravljajo Karlovčani, njegovi volilci, sijajne ovacije. Naše pevsko društvo „Kolo“ odpeljalo se je že tja. Zelo neugodno je naše občinstvo dirnula infamna „Obzorova“ pisava proti dr. Mkanecu: Protivnik se mora poštovati, zlasti če je takšen kakoršen je dr. Mkanec, ki s svojim znanjem vse „Obzorova“ skribrifakse za celo stoletje nadkriljuje. Pa kaj se hoče, saj bi tudi „Obzor“ rad, kakor mnogo drugih, nagradjen bil. Značaji, kje ste?

Domače stvari.

— (Iz Sevnice) na slov. Štajerskem se nam piše: V nedeljo, 14. t. m. praznujemo Sevnčani in kmetsko ljudstvo iz okolice na vrhu „Vrtača“ svečanost petindvajsetletnice odprave desetine in tlake.

— (Od Svibnjega) pri Radečah se nam piše 9. septembra: Nocoj je bila naša jagnjenška dolina vsa na nogah. Zažgali so naši kmetovalci ondod ob osmih zvečer mnogo kresov v spomin petindvajsetletnice odpravljenja desetine in tlake. Ukanje in strel je 1 uro odmeval. — Grozdje prav lepo zori in glede množine moremo reči: dobro. Velika škoda za tukajšnje kmetovalce je posebno to, da nemajo po goricah nič zlahtnih trt. Nekateri zlahtne trte bi bile gotovo v tukajšnjih legah in zemljah prav rodovitne in dajale bi izvrstno kapljico, ker je tukaj mnogo apnice in apnenega laporja. Tudi sploh nij tu govoriti o umetnem ravnanju z goricami in kletarstvom, pa tudi tako dolgo ne bode, dokler ne dobimo svoje šole in svojega učitelja. Tega silno pogrešamo.

— (V Beljaškem okraju) na Koroškem je od ustavovernega volilnega odbora postavljen za kandidata v državni zbor dr. Dorn, izdatelj „Triester Zeitung“, mož, kateremu tržaško mestno starešinstvo nij privolilo volilnega prava v tržaškem mestu. Kako je tu mož zdaj na enkrat prišel na Koroško kot kandidat, to nam je nerazumljivo. Slovenci beljaškega volilnega okraja bi tedaj morali voliti fanatičnega ustavovernega Nemca za svojega poslanca! Slovenski kandidat v tem okraju je g. Ferdo Vigele, veliki posestnik v Ziljski Bistrici. Kandidatura dr. Dorna kaže, kako verni na domačih močeh se čute koroški Nemci, da morajo romati v daljni Trst po svojega kandidata. Slovenci pa se smejo ponašati s svojim domačim kandidatom. G. Vigele ima vse lastnosti, da

bode vrlo zastopal v državnem zboru interese svojega volilnega okraja.

— (Čitalnica v Rojani) napravi v nedeljo 14. t. m. ob 5. uri tombolo, h kateri se uljudno vabijo vsi častiti udje.

— (Iz Šmarja) pri Celji se nam piše 9 septembra: Pri tukajšnji sodnji se je vršilo 4. t. m. obravnavanje zaradi razžaljene časti. Naš gospod dekan je bil tožil tukajšnjega uradnika P., kateri je njega (dekana) pri neki priložnosti zmerjal za goljufa, ter ga obdolžil, da on (dekan) denarje, ki jih dobiva za uboge, za sebe obdrži. Dekan je tožil zavoljo razžaljene časti in obdolženja nezvestobe pri denarjih za uboge. Obtoženec je bil res krivega spoznan in na 5 gold. globe obsojen zaradi psovanja, a zavoljo obdolženja nezvestobe in goljufije g. dekana je bil za nekrivega spoznan. Obtoženec je namreč dokazal, da je dekan leta 1866 sprejel od dveh strani po 6 in po 3 gld. za uboge, da pa teh zneskov nij postavil v letni račun; tedaj se ne ve, kam je prišel ta denar. Pri obravnavi se je izustil g. dekan, da ima več denarjev v kasi za uboge, kakor izkaznice kažejo. Kako tedaj naš g. dekan računa? Zakaj se ti ubogim namenjeni denarji jim ne dadó? Zares čudno! —

— (Požar.) V Ponikvi v celjskem okraju je pred kratkim pri posestniku Štefanu Vrabču začelo goreti, in ogenj je pokončal ne le gospodarska poslopja, nego tudi poslopja sosedu Janeza Faleta in Jurja Vabiča. Skupna škoda se ceni na 5500 gldinarjev.

— (Požar.) V Polzeljah v celjskem okraju je pogorelo zaradi neprevidnega kadenja Jurju Mešiču vse poslopje in vsa živina. Žena in hči so se zelo opekle. Kmet nij bil zavarovan.

— (Rop.) V noči od 1. na 2. sept. sta prišla dva neznana moža v Gromov malin blizu Ljubljane, in sta davila Franceta Groma, ki je imel tam opraviti, tako dolgo, da se nij več zavedel in na tla padel. Potem sta šla v bližnjo hišo, davila tam zopet Gromovo ženo, in ko se tudi ta nij več zavedla, začela sta grabiti in sta več rečij pobrala. Ko sta se mož in žena zopet zavedla, roparjev že nikjer nij bilo. Sodnijska preiskava se je že začela.

— (Samomor.) Marija Novak, kmetica v Ševnici pri Mirni, v novomeškem okraju, se je obesila na češpljo za pōdom. Pravijo, da je bila že leto dnij malo prismojena.

Razne vesti.

* (Železnica iz Karlovca v Reko) se je 6. sept. odprla. Kakor se nam iz Vrbovskega brzojavlja, pozdravljal je zbrani narod z navdušenjem prvo došlo mašino.

* (Šolsk prijatelj.) V Veroni na Laškem je umrl unidan Marcantonio Bentegodi, doktor prava, mestni svetovalec in šolski nadzornik, ki je vse svoje premoženje — 60000 frankov, 200000 goldinarjev — občinu za šolske namene zapustil.

Tržna poročila.

Iz Dunaja. Cene malo nižje. Pšenice se je spečalo 30.000 vaganov po 7 gl. 50 kr. do 8 gl. 25 kr. Po reži se je zelo malo popraševalo, in ker se je je od vseh strani dosta pripeljalo, ponizala se je cena za 15 do 20 kr. Plačevala se je po 5 gl. 90 kr. do 6 gl. 50. Ječmen se ga kupovali pivovarniki močno, in sicer so ga kupovali okoli 140000 vaganov po 4 gld. 5 kr. do 4. gld. 70 kr.

Koruze se je malo prodalo po 4 gl. 95 kr. do 5 gl. Oves se je čisto zanemarjal, in za 7 kr. v ceni padel. — Moka se je zelo iskala.

Iz Pešte. Kupčija je bila slaba, sicer večji del vse po starem. Trg z režjo je bil miren, z ječmenom zelo slab, ravno tako s koruzo, oves in proso sta imela stalno ceno. Pšenica se je prodajala po 7 gl. 5 kr. do 7 gl. 85 kr. rež po 5 gl. 65 kr. do 5 gl. 75 kr., ječmen po 3 gl. 50 kr. do 3 gl. 75 kr., oves po 1 gl. 75 kr. do 1 gl. 85 kr. koruza po 4 gl. 75 kr. do 4 gl. 90 kr., proso po 4 gl. 70 kr., do 5 gl. 75 krajca.

Slavno uredništvo „Sl. Naroda“!

Molim lepo, da blagovoljno sprejmete sledeče vrstice kot odgovor na notico, zadevajočo mojo malenkost, natisneno v „Sl. G.“ br. 35. i posneto njemu iz jako cenjenega dopisa, meni pa iz jako lažnjivega, tendencioznega i rokovnjaški pisanega:

Zapustivši 19. jul. Gradec prispel sem v Celje ter tamoj pri jako poštovanem g. trgovcu Kapusu bival 4 dane, 23. jul. pa se odpeljal naravnost v Mozirje, mudivši se le pri g. Mostnarji v Letuši kot svojem prijatelji.

V Mozirji sem se največ zadrževal pri g. A. Goridarju, obiskal tudi več družih mi dobrih prijateljev, posebno pa sem obišel z vrlim učiteljem g. Škoflekom, 25. jul. odšel sem h g. Turnšku v Nazeret, tržniku i vrlemu Slovanu, od tam pa k svojemu kolegu, g. st. phil. Selaku na Rečico, od koder sem se precej na Ljubno peljal ter od tam drugi dan proti Solčavi domov odrinol, obiskavši ljubenske poštenjake Korošča, Kruca i Brataniča. 10. avg. odidem od doma, potovaje po Koroški, Kranjski ter pridem 21. avg. čez Kamnik v Gornji grad, kjer sem tudi obiskal izvrstnega narodnjaka g. Jeršeta, i s tem sem hodil v najpoštenejih družstvenih krogih. 23. avg. pridem na Ljubno nazaj, kjer sem bil povabljen na učiteljevo svatbino, po koji sem 26. odšel zopet domov.

Vso čestito gospodo, koje sem pohodil, molim, naj objavi moje vedenje, če je bilo kje nepošteno, nespodobno, sem još „mladič“ po „Sl. G.“ samem, hočem se popboljšati; ako to nij tako, molim, da mi „maziljenci Gospodovi“, koji v novejem času žalostno igrato „slov. gospodarja“, kot predestinirani sodniki člov. obnašanja kažete, kako sem zaslužil od vas biti novo krščen z lumpom, v agabundom, kar sledi iz besedi „klatiti se“ „od krčme do krčme laziiti“. Da ne živim ob koreninah a la Janez v pustini i da sem moral tam pa tam zadržavati se v krčmah, je istina, ker so dotični gg. prijatelji krčmari, i ker mi nikakor nij nadlegovati kuharice i fajmoštre, od kar gojim „peklensko“ misel, kaj družega postati, nego kak prav fanatičen kaplan, i to radi tega ne, ker mi celo domač g. fajmošter zdaj pred farani pregovarja župe prejšnjih let, kaj bi neki storili drugi, ki niso moji „duhovski očetje“. Itak dobro znam, da je čas denar; a če sem se tam pa tam dalje zadržaval, uzrok so temu prijateljske razmere i dijaške počitnice, v kojih si studentje smejo oddahnoti, kakor jim je drago, i hojevati, koder jim je ljubo, ne da bi „Sl. G.“ prosili za njegov sveti placeat.

Kar se tiče izvirnosti dopisov v „Nar.“ iz naših krajev, hočete dopisniku menda podtikati neistinitost. Kolika postrežljivost! Če se je uže kaj lažnjivega poročilo, naj se oglasi tisti, kojemu se je godila krivda, saj se da popraviti; ako ne, naj se vede vsak tako, da se mu vlastnih del ne bo treba sramovati, ako proderejo na svit, vi babači, da se ne bojite luči!

Kako dobim rovtarski zvoneči epitet „môkroušesen“, ne znam, ker mu sploh pomena ne vem; a imam prav lahko vest, bavil sem se uže precej s staroslovensko, jugoslovansko i tudi nekaj z rusko literaturo, a nijsem ga našel nikde. Najbrže je torej vzet

iz farško-pravničarskega glosarja, iz kojega zajemajo „Sl. G.“ sodelavci, črne na vso moč najslavneje možake domoljube, kaj bi neki meni jih ne natvezali nekovi parov. Tega još se nijsem učil, se ga tudi ne bodem; prosim milosti č. g. dr. Krek ili znabiti dr. Miklošič.

V Solčavi 3. sept. 1873.

Franjo Stifter, filozof.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalesscière du Barry

v Londonu.

Odstanjenje vseh bolezni brez leka in stroškov z izvrstno zdravilno hrano Revalesscière du Barry iz Londona, katera pri odraslih in otrokih svoje stroške 50krat v drugih sredstvih prihrani.

Izpisek iz 75.000 ozdravljenj bolezni v želodeci, v živcih, v drobu, v prsih, na pljučah, v grlu, v dušnjaku, na žlezah, na ledvicah in v mehurji — od kojih se na zahtevanje posnetki zastoj in franko dopošljejo:

Spričevalo št. 64.210.

V Napolji, 17. aprila 1862.

Moja gospod! Vsled bolezni na jetrah sem bival sedem let v strašnem stanu sušenja in vsakovrstnega trpljenja. Nijsem bil v stanu ne čitati niti pisati; moji živci so se tresli po celim životu, slaba prebavljivost, vedna nespečnost in imel sem zmirom razburjene živce, da nijsem nikjer našel miru, pri tem sem bil tudi silno otožen. Mnogo zdravnikov je svojo umetnost poskušalo, a ne da bi moje trpljenje olajšali. V popolni obupnosti sem Vašo Revalesscière poskusil in zdaj, odkar sem jo tri mesece užival, se zahvaljujem ljubemu Bogu. Revalesscière zasluži največ hvalo, ona me je popolnem zopet ozdravila, tako, da morem svoje družbinsko stališče zopet zavzimate. Z iskreno hvaležnostjo in popolnim spoštovanjem

ričevalo št. 65.810.

Neufchateau (Vogesen),

23. dec. 1862.

Moja hči, 17 let stara, je trpela vsled pomanjkanja svojih pravil na strašni razburjenosti živcev, imenovani sv. Vidov ples, in vsi zdravniki so dvomili na mogočosti kakšne pomoči. Od tega časa sem ji, po nasvetu prijatelja, Revalesscière dajal, in ta izvrstna hrana jo je na začudenje vseh, kateri trpečo poznajo, popolnem ozdravila. To ozdravljenje je tu veliko pozornost vzbudilo in mnogo zdravnikov, ki so to bolezen za neozdravljivo proglasili, se zdaj čudi, mojo hčer močno, čvrsto in popolnem zdravo videti.

Martin, Officiere
Comptable en retraite.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalesscière pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila. V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v pušicah 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas

10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradi bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celoveci P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštinih nakaznicah ali povzetjih.

Umrli v Ljubljani

od 5. do 8. septembra.

Albertina Drenik, otrok adjunkta v posilni delavnici, 4 mes., na griži. — Ludvig Mantuani, krojašk sin, 7 let, na sušici. — G. Marija Malahovski, posestniška supruga, 66 l., na vodenici. — Marija Gonan, dekla, 18 l., na pljučni bolezni. — Marija Fajdiga, ubožica, 75 l., na slabosti. — Ana Verhove, delavska hči, 16 l., na griži. — Jan. Šuler, sin davkarskega adjunkta, 6¹/₃ l., na možganskem mrtudu. — Franc Vidie, čevljarsk otrok, 4¹/₃ l., na sušici. — Helena Kokalj, kuharica, 38 l., na kozeh.

Tržne cene

v Ljubljani 10. septembra t. l.

Pšenica 7 gl. 30 kr.; — rež 4 gl. 90 kr.; — ječmen 3 gl. 60 kr.; — oves 2 gl. — kr.; — ajda 3 gl. 60 kr.; — proso 3 gl. 50 kr.; — koruza 4 gl. 30 kr.; — krompir 2 gl. 30 kr.; — fižol 5 gl. 20 kr.; — masla funt — gl. 52 kr.; — mast — gl. 38 kr.; — špeh frišen — gl. 34 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2¹/₂ kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govedine funt 26 kr.; — teletine funt 34 kr.; — svinjsko meso, funt 30 kr.; — sena cent — gl. 85 kr.; — slame cent — gl. 90 kr.; — drva trda 7 gl. 20 kr.; — mehka 5 gl. 20 kr.

Dunajska borza 10. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gl. 20 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73 „ 20 „
1860 drž. posojilo	99 „ 25 „
Akcije narodne banke	968 „ — „
Kreditne akcije	237 „ — „
London	111 „ 90 „
Napol.	8 „ 95 „
O. k. cekini	— „ — „
Srebro	106 „ 25 „

Zastonj in franko

razpošilja najnovejše zapisnike
loterijskih dobitkov

R. pl. Orlice,

profesor računoslavlja

v Berlinu, Wilhelmstrasse 5.

Popraševanja se takoj odgovorijo.

(238—1)

Oskrbništvo v konkurz ranjcega gosp.

Antona Schrey-a v Ljubljani

spadajočega premoženja s tem naznanja, da se bodo posestva in sicer:

1. Posestvo v zemljiških bukvah Komenda Ljubljana pod Urb. št. 89/a in 89/b vknjiženo, na Glincah, namreč — umetno stavljeni mlin, najnovejše konstrukcije na pet koles s francoskimi mlinskimi kamni, z obilno vodno močjo, v prijazni okolici malo od mesta Ljubljane, z obširnimi poslopjem za stanovanje, gospodarstvo in obrtnijo, zraven ležečim vrtom za sadje in zelenjavo, bajerjom (ribnik) in drugim pri mlinu skupaj ležečim zemljiščem, 10 oralov, 1415 □ sežnjeve katastralne mere, v skupni sodnijski ceni 30.872 gold. 20 kr.

2. Posestvo, poleg mlina v zemljiških knjigah ljubljanskega magistrata pod Map. št. 15, 16 in 17 vpisano, s katastralno mero 11 oralov, 405 □ sežnjeve v najboljšem stanu, s sodnijsko ceno 4010 gold. 60 kr. očitno po eksekutivnem potu pri zadnji dražbi

15. septembra t. l.

na Glincah tudi pod cenilnem kupom iz konkurza prodajala; h kateri prodaji se kupei uljudno vabijo s pristavkom, da se natančneje pogodbe pri deželni sodniji, ali pri postavljenem oskrbniku omenjenega posestva dr. Franc Mundu v Ljubljani izvedo.

Ljubljana, 26. junija 1873.

(172—6)

Oskrbništvo.